

Oponentský posudek na disertační práci

Doktorandka: Mgr. Lucia Kvočáková.
Školitel: doc. JUDr. Margerita Vysokajová, CSc.
Oponent: doc. JUDr. Iva Chvátalová, CSc.

Název disertační práce: Vývoj a komparácia právnej úpravy sociálneho poistenia v Českej a Slovenskej republike

Disertační práce představuje velmi zajímavé téma z pohledu právní historie i recentní právní úpravy sociálního pojištění v České republice a Slovenské republice. Je vhodně členěna na úvod, deset základních kapitol, závěr a shrnutí. Dále obsahuje seznam použité literatury a přílohovou část.

Prvním detailněji popsaným obdobím je období Rakousko-Uherska, a to od roku 1888, v němž vyšly dva důležité zákony v rámci tzv. Taafeho reformy. Nicméně, úvodní stránky jdou, zřejmě z důvodu návaznosti, mnohem dále po časové ose, až k Marii Terezii. V kapitole druhé následuje popis a analýza snah vzniklého Československa o sjednocení roztržité právní úpravy sociálního pojištění a posléze řešení dopadu světové hospodářské krize do sociální oblasti. Kapitola třetí se stručněji věnuje období druhé světové války a poté situaci do roku 1948. Kapitola čtvrtá podává detailní rozbor zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, hodnotí jeho přínos a následně rozebírá zcela odlišný směr, kterým se na několik desítek let ubíralo směřování sociálního zabezpečení v naší republice. Změnami po roce 1989 do roku 1992 se zabývá kapitola pátá. V kapitole šesté jsou podrobeny analýze a posouzení reformy nemocenského, důchodového a zdravotního pojištění, zmíněna koncepce pracovních úrazů a nemocí z povolání spojená se zavedením odpovědnosti zaměstnavatele za škodu podle zákoníku práce a přijetí zákona o úrazovém pojištění v České republice. Sociální pojištění Slovenské republiky bylo diferencovanější, takže doktorandka se v kapitole sedmé a osmé neomezila pouze na výše zmíněné systémy, ale přiblížila rovněž garanční pojištění a pojištění v nezaměstnanosti.

Jak je naznačeno v úvodu práce, v popředí zájmu stojí zejména oblast důchodová. Proto je logicky obsahem kapitoly deváté porovnání důchodových reforem, a to nejen prvního pilíře, ale také druhého a třetího. Zařazení desáté kapitoly vztahující se k sociálnímu zabezpečení z pohledu práva Evropské unie je pochopitelné a dokumentuje snahu o co

nejkomplexnější zachycení celého tématu. Navíc se nejedná jen o popis, ale o dílčí nástin existujících problémů, včetně výkladových, které měly i soudní konsekvence. Uvedené je dokumentováno na rozhodnutích Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a na řízení o předběžné otázce u Soudního dvora Evropské unie. Nicméně koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii je téma tak široké, že by samo o sobě mohlo být předmětem disertační práce.

Práce je psaná se znalostí odborné materie, detailně a pečlivě. Hloubka analýzy doplněná průběžným i závěrečným zhodnocením na konci kapitol je přínosná, svědčí o množství prostudované odborné literatury a dalších dobových pramenů, které jsou hojně citovány pod čarou. Patří k nim nejen právní předpisy, ale také důvodové zprávy k zákonům, odborné publikace a záznamy z přednášek předních odborníků na sociální zabezpečení. To vše umožňuje provést zasvěcený historický výklad. Další předností je zařazení sociálního vývoje do ekonomického, politického a mezinárodního kontextu. K hlavním použitým metodám patří deskripce, analýza, hodnocení a komparace. Domnívám se, že metodologii mohl být v úvodu věnován větší prostor.

Materie je psána odborným jazykem se znalostí právní terminologie, gramaticky správně, drobné překlepy jsou zanedbatelné. Požadovaná kritéria byla splněna i z hlediska rozsahu 255 stran.

Doktorandka si kladla jako cíl podat ucelený obraz právní úpravy sociálního pojištění od 19. století do současnosti a dále poukázat na odlišný vývoj v obou sledovaných státech po roce 1992. Oba cíle považuji za odpovědně splněné.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

doc. JUDr. Iva Chvátalová, CSc.
katedra podnikového a evropského práva
Fakulta mezinárodních vztahů
Vysoká škola ekonomická
nám. Winstona Churchilla č. 4
130 67 Praha 3

10. 9. 2014